

ויזרע יצחק

שנה טז'

<p>פרשת "בהעלתך" הפטרה: "רני ושמוחי" יד' סיון תשפ"ג</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת י"ג 19:06 ת"א 19:23 ח"פ 19:14 כניסה יציאה 20:22 ר"ת 20:57 ח"פ 20:26 ת"א 20:25 ח"פ 20:57</p>
--	--	--

הגיגים לפרשת השבוע

"וביום עימוזותכם... ותקעתם בוזצצרת על עלתיכם... והיו לכם לזכרון לפני א-להיכם" (במדבר י' י)
 לפי ה"אלשיך" הקדוש, הכתוב כאן מבטיח לעם ישראל שאם מה שתקיימו "ותקעתם בוזצצרות" יהיה "על עולותיכם" דהיינו לצורך שמחה לגבוה, אז התקיעות הללו "והיו לכם לזכרון לפני א-להיכם", ולא לפני המקטרגים שיבואו לקטרג. אבל אם התקיעה תהיה כדי לזמר ולשמוח על אכילתכם, שהיא בדרך של קלות ראש, הרי שתהיו נזכרים לפני המקטרגים, ולא "לפני א-להיכם".

וישמע משה את העם בוכה למשפוחותיו" (במדבר יא' י)

"וישמע משה את העם בוכה למשפוחותיו, על עסקי משפחותיו" (שבת קל.)

מבאר ה"כלי יקר" שהכוונה היא שהם בכו על עסקי העריות שנאסרו להם. אך, שואל ה"כלי יקר", מה ענין התלונה הזו לכאן? למה הם לא בכו מיד, באותה השעה שנאסרו להם העריות? ואם באותו הזמן הם שתקו, כי כל אחד מהם סבר וקבל, אם כך, מה היה להם שבאו להזכיר ולהיות תוהה על הראשונות אחרי שכבר קימו וקבלו? חוץ מזה איך אפשר לומר שהם בכו על עסקי העריות הלא במו פיהם הם אמרו "וזכרנו את הדגה... ואמרו מי יאכילנו בשר?" ומתוך, שאין ספק שכל הפסוקים האלו מ"וישבו ויבכו גם בני ישראל" עד "וישמע משה את העם בוכה למשפוחותיו" הכל מדבר בבכיה אחת, ומשום כך השתדלו לפרש התלונה בדרך רחוקה כי במסכת יומא (עה) יש מחלוקת בין רב ושמואל "חד אמר דגים ממש וחד אמר עריות, ולישנא מעליא נקט כלשון הכתוב "אכלה ומחתה פיה" (משלי ל' כ) ולדעתו פשוט לומר שגם "מי יאכילנו בשר" לישנא מעליא נקט. וגם לשיטה זו צריך להבין מה ענין התלונה הזו לכאן? ולמה שתקו כשנאסרו להם העריות.

ומתוך שהפרשה "ויהי בנסוע הארון" (במדבר י' לה) נכתבה כדי לזרז את ישראל על מצות פריה ורביה, שידגו לרוב כדגים, והדגים פרוצים ביותר בפריה ורביה. והנה בהתחלה, כשנאסרו להם העריות, הם לא הקפידו על זה כי חשבו שיש מעצור לרוחם, עד ששמעו פרשת "ויהי בנסוע" שמבאר להם שכל מי שאינו עוסק בפריה ורביה גורם לשכינה שתסתלק מישראל, אז נכנסה טינא בלבם ואמרו בשלמא אם נוכל לפרות ולרבות כדגים הללו, עם כל הנשים היינו בטוחים שלא נבא לידי סילוק שכינה לעולם, אבל מאחר שנאסרו לנו העריות הרי אנו ההיפך הדג והיינו נו"ן הפוכה. וזהו ביאור הפרשה.

אחרי ששמעו "שובה ה' רבבות אלפי ישראל" שהכתוב מזרז אותם על מצות פריה ורביה להיות כדגים הללו מיד הרהרו בלבם על איסור העריות כי זהו נו"ן הפוכה, לפיכך "ויהי העם", הרשעים, "כמתאוננים", מתאוננים לא נאמר אלא כמתאוננים בכ"ף הדמיון, לומר הרי אנו כאונן זה שאסור בתשמיש המטה כך לא הורשה לנו תשמיש המטה עם כל הנשים. ולפי שאין אנינות כי אם בלב, שהרי עדיין לא הוציאו את תלונתם מהשפה ולחוק, על כן לא הרגיש משה עדיין בתלונתם, אבל ה' שמע והקשיב בקול תלונתם לכן נאמר שהדבר היה "רע באזני ה' ותבער בהם אש ה'", כי ברותחין קלקלו, שבערה בהם אש התאוה וחימום העריות, על כן מידה כנגד מידה, "ותבער בהם אש ה' ותאכל בקצה המחנה".

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

הרה"ג אליהו דרעי זצ"ל בן סוליקה נלב"ע כג' אייר תשע"ז

אריה שור בן נפתלי ומינה ז"ל נלב"ע יב' אדר תשפ"ג

עמרם בן חמו בר לונה נלב"ע יז' סיון

אליהו בן חמו בר אסתר נלב"ע טו' סיון

תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה בנימין בת גורג'יה ז"ל

יצחק בנימין בר שורין ז"ל

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל

נלב"ע יא' ניסן תשס"ז

נלב"ע יג' אדר ב' תשל"ג

נלב"ע יג' אדר ב' תשס"ה

תנצב"ה

אין לעיין בעלון בשעת התפילה

לא לשמור על קדושת הגליון

"כן עשה את המנורה" (במדבר ח' ד)

מבאר רבינו החיד"א שהגימטריא של המילה "כן" היא שבעים, והדבר מרמז על עשר המנורות שעשה שלמה המלך, בכל אחת שבעה נרות, כך שביחד זה שבעים.

"ואקזו את הלולים תזות כל בכור" (במדבר ז' יז)

אומר ה"חזקוני" שהקב"ה בוחר בלולים במקום הבכורים כיון שאם היו כל הבכורים עובדים, יהיה בהם נגף, שהרי שמא אביו של הבכור הזה לא היה בכור, וגם לא אבי אביו, והם לא הורגלו בעבודת המקדש, ולכן כאשר הוא יבוא לעבוד הוא לא יהיה בקי וזהיר בה, כך שהוא יעשה שלא כהוגן ויהיה ניגף כמו שמצאנו אצל נדב ואביהוא. אבל הלויים כיון שנבחרו, הם ובניהם ובני בניהם לדורות, הם הורגלו והוזהרו בעבודתם לעשותה כהוגן, ולכן אמר הכתוב "לא יהיה ללוי חלק ונחלה..." כדי שהם לא יתעסקו בשום מלאכה אלא רק בעבודת הקודש, פן ילמד הלוי את ידיו למלאכת החול ועל ידי כך יהיו זרועותיו ואצבעותיו עבות וקשות ולא יוכל לכופן ולשמש את הנבל ובכנור ויקלקל את השיר.

"בארבעה עשר יום בזורש הזה בין הערבים תעשו אותו במעדו" (במדבר ט' ב)

מדוע כפל הכתוב וציין שיעשו את הפסח "בין הערבים"? אומר ה"משך חכמה" שבני ישראל מנובאותו הזמן שש מאות אלף, גברים מעל גיל עשרים ואם גם נשים חייבות בקרבן הפסח הרי שהמנין כפול והיו בסך הכל רק שלשה כהנים: אהרן, אלעזר ואיתמר שעליהם היה מוטל לשחוט בין הערבים עשרות אלפי קרבנות פסחים בזמן קצר. לכן מדגישה התורה "בין הערבים", להשמיענו שזהו פלא גדול.

"אנזונו טמאים לנפש אדם למה נזרע" (במדבר ט' ז)

לפי ה"ספורנו" טענת הטמאים היא שמאחר שהטומאה היתה בגלל דבר מצוה, למה שהיא תגרור עבירה, הרי מדובר במצוה עוברת, ולמדו זאת מהנאמר "במועדו".

"ויאמר משה לזובב" (במדבר י' כט)

הרמב"ן מסביר שהשם "חובב" ניתן ליתרו לאחר שהתגייר ושב לתורת ישראל, כדרך כל המתגייר שמשנה את שמו כיון שהקב"ה קורא לעבדיו בשם אחר. הרמב"ן מתאר את הדו-שיח בין משה לחובב ואומר שמשנה מבקש מחובב ללכת עמם ומבטיח לו באופן סתמי "והטבנו לך". חובב חשב שהכוונה היא שיתנו לו חלק מהשלל, כסף וזהב ובגדים וצאן ובקר אבל נחלה לא תהיה לו בתוכם, לכן הוא סרב וענה "כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך", כי שם לי נחלה ונכסים וכבוד. אז אמר לו משה "אל נא תעזב אתנו" כיון שאתה מכיר את המדבר תהיה לנו לעינים בכיבוש הארצות ותורה לנו את הדרך אשר נעלה בה, ומכל הטוב ההוא אשר ייטיב ה' לנו נטיב לך, רמזו לו שיקבל אחוזה בארץ טובה בשכרו על טרחתו ועזרתו בכבוש הארץ. לסיכום אומר הרמב"ן שחובב הסכים להצעת משה ומביא ראיה ממה שנאמר (ירושלמי בכורים פ"א ה"ד) "בני קיני חותן משה מביאין וקורין, דכתיב לכה אתנו והטבנו לך", כלומר מצאצאיו של חובב מביאים ביכורים וקוראים "מקרא ביכורים" מצווה השמורה לבעלי קרקעות בלבד.

"והאיש משה עזו מאד" (במדבר יב' ג)

לכאורה יש את המילה "עניו" עם האות יו"ד, מדוע המילה "ענו" כתובה בלי האות יו"ד? וכי משה רבינו לא היה מושלם במידת הענוה? מתרץ רבינו בחיי שאכן משה רבינו היה מושלם במידת הענוה וראוי היה לכתוב "עניו" אבל כיון שמשנה החסיר את הו"ו בכבודו של הקב"ה כאשר אמר "המן הסלע הזה נוציא לכם מים" (במדבר כ' י) ולא אמר "יוציא", עם האות יו"ד, כלפי הקב"ה, לפיכך חיסר אותה הכתוב בכבודו, מידה כנגד מידה. ומה שהוסיף הכתוב את המילה "מאד" הוא משום שהדרך הישרה והנכונה בכל שאר המדות היא שיבור לו האדם את האמצע, אבל במדת "הענווה", יש להתרחק אל הקצה האחרון, וזה מה שאמרו חז"ל "מאד מאד הוי שפל רוח" (אבות ד' ד).

"אל נא תשת עלינו זטאת אשר נואלנו ואשר זטאנו" (במדבר יב' יא)

מבאר רבי אברהם סבע ב"צורור המור" שאהרן מבקש ממשנה שלא ישית עליהם חטאת. כיון שם לא חטאו מרצונם הטוב אלא הם היו אנוסים. כמו שאמרו חז"ל שאין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנסה בו רוח שטות. לכן אמר "אשר נואלנו ואשר חטאנו". אהרון רמזו עוד בדבריו שמשנה כבר יודע ומכיר אותם, שהרי הוא אחיו ועצם מעצמיו, שהם דבקים בה' תמיד והולכים בדרכיו ולא ניסו ללכת בדרכים אחרות. אלא שעוון הרבים גרם להם לחטוא. לפי שעת היתה רעה ומוכנה לפורענות. מאחר שבני ישראל יצאו מרעה אל רעה, מהמתאוננים למתאווים. ומהמתאווים לדיבת המן. ומדיבת המן לדיבת משה. וזה מה שאמר "אל נא תשת עלינו חטאת". לפי העת והענוה הזאת שהיא עתה עת רעה. וזהו אל "נא", כי היה עליו לומר "אל תשת עלינו חטאת אשר נואלנו ואשר חטאנו" כמו שנאלנו וחטאו ישראל.

לרפואת כל חולי עמו ישראל, ובכללם: פורטונה בן חמו בת סימונה, אליס מורלי בת לאה, שולה לוי בת גורג'יה, ענת בת שולה, יצחק בנימין בן אילנה, רונן בן איווט, מוטי נאור בן צביה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

מדרשת "ויזרע יצחק" מרכז לתורה ושירה, בית כנסת "שבת אחים" נווה גן פ"ת:

שיעור "דף יומי" ימים א'-ה' 20:00-21:00, לימוד טעמי המקרא יום ב' 19:00-20:00, לימוד פיוטים יום ה' 19:00-20:00

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטר) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חנוכת בית" ו"ברית יצחק"

לבירור פרטים ולהשאלה: בן חמו יוסף 052-3268315, 050-6292492